

Sygn. akt II CSK 333/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa M. U.
przeciwko A. F.
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 listopada 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł.
z dnia 28 grudnia 2016 r., sygn. akt I ACa .../16,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 377,-
(trzysta siedemdziesiąt siedem) zł tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany A. F. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Ł. z dnia 28 grudnia 2016 r., którym oddalono apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 26 stycznia 2016 r., zobowiązującego go do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych powoda M. U. poprzez złożenie w formie pisemnej i przekazanie mu oświadczenia oznaczonej treści zawierającego przeproszenie i wyrażającego ubolewanie w związku z treścią sporządzonego przez niego, w związku z prywatnym zleceniem żony powoda E. K.-Ul., pisma zatytułowanego „Opinia sądowo - psychiatryczna” zawierającego konkluzję: „Na podstawie przeprowadzonej szczegółowej analizy dokumentacji faktograficznej należy przyjąć, że w przedmiotowej sprawie dotyczącej Z. U. mężczyzna uwidocznił na nagraniach filmowych dopuścić się czynu zabronionego noszącego znamiona pedofilii”.

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia przyczyn uzasadniających przyjęcie jej do rozpoznania, zważył:

Celem skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rola nie polega zatem na korygowaniu ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby rzeczywiście wystąpiły. W ramach tzw. przedsądu Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania z uzasadnieniem jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Nie wystarcza odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazano w nim tożsame argumenty

(por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 – nie publ.), bowiem postanowienie w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania zapada podczas innego posiedzenia i w innym składzie niż rozpoznanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 k.p.c.).

W skardze oparto się na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sformułowane włącznie z motywami następująco: „Czy postawienie przez lekarza i seksuologa diagnozy, że zachowania określonej osoby zaprezentowane na filmie, stanowią zachowania pedofilne, jest działaniem bezprawnym, za które lekarz powinien ponieść odpowiedzialność z tytułu naruszenia dóbr osobistych, tylko z tego powodu, że postępowanie karne z art. 200 k.k. zostało umorzone. I to w sytuacji, gdy podstawą umorzenia postępowania karnego nie był przepis art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., zgodnie z którym postępowanie karne może zostać umorzone, gdy czyn nie wypełnia znamion czynu zabronionego, ale art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., zgodnie z którym postępowanie umarza się, gdy brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa. I to w sytuacji, gdy brak było dowodów podważających rzetelność postawionej diagnozy przez lekarza psychiatrę, tym bardziej, że inni biegli postawili diagnozę, że dziewczynka była wykorzystywana seksualnie w relacji kazirodczej”.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości, których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12, z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 – nie publ.). Wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy, wykazany w uzasadnieniu wniosku (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne

zagadnienie prawne należy postawić w tak sposób ogólny i abstrakcyjny, aby mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować okoliczności faktycznych sprawy (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 – nie publ.). Kolejnym niezbędnym wymaganiem wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości, różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, oraz przedstawienie własnego stanowiska skarżącego związku zagadnienia z rozstrzygnięciem sprawy oraz wadliwością zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, zaszły żadne okoliczności faktyczne uzasadniające bądź wykazania, że zachodzą przyczyny uzasadniające jego zmianę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Przedstawiona przyczyna kasacyjna i jej uzasadnienie w oczywisty sposób nie spełniają powyższych wymagań, ponieważ zagadnienie prawne zostało ujęte w sposób kazuistyczny, odnoszący się wyłącznie do indywidualnych okoliczności sprawy. Skarżący pominął istotę problemu, wynikającą z przyjętej podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia sądu. Sąd stwierdził bowiem, że pozwany nie występował jako biegły powołany przez sąd lub prokuratora, tylko jako prywatny rzeczoznawca na zlecenie żony powoda, wykorzystując wyłącznie przedstawione przez nią materiały, przy pełnej świadomości, że małżonkowie pozostają w konflikcie, a ocena ma być wykorzystywana na jej użytek w toczących się i przyszłych postępowaniach. Sąd podkreślił, że pozwany nie był uprawniony do postawienia „diagnozy” ani do nadania sporządzonej ocenie tytułu „Opinia sądowo-psychiatryczna”, wywołującego wrażenie, że wystawił dokument na polecenie sądu

w związku z toczącym się postępowaniem, co znacząco zwiększało siłę jej oddziaływania. W tym stanie rzeczy okolicznościami bez znaczenia są kwalifikacje zawodowe pozwanego oraz to, czy w okresie późniejszym wszczęto postępowanie przygotowawcze, jego przebieg, wynik i podstawa prawna umorzenia postępowania. Konsekwentnie nie można przyjąć, że wskazane przez skarżącego okoliczności, mogłyby być zakwalifikowane jako wyłączające bezprawność naruszenia dobra osobistego, tj. działanie w ramach porządku prawnego.

W sprawie nie występuje zatem zagadnienie prawne, stanowiące przyczynę kasacyjną w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., stąd Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając zgodnie z art. 98 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w zw. z § 8 pkt 2 tegoż rozporządzenia w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r.

kc

aj